

Oikeusministeriölle

Asia Lausunto oikeudenhoidon uudistamisohjelmasta vuosille 2013-2025 (16/2013)

Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö 22.4.2013 (OM 11/03/2012)

Vantaan käräjäoikeuden lausunnon lähtökohta ja sisältö

Vantaa käräjäoikeus keskittyy lausumaan vain muutamasta keskeisestä, lähinnä yleisiä tuomioistuimia koskevista ehdotuksista. Asiantuntija-avusteisen huoltoriitojen sovittelumenetely ollaan jo laajentamassa kaikkiin käräjäoikeuksiin. Vantaan käräjäoikeus on antanut asiasta lausunnon 20.6.2013 eikä katso tarpeelliseksi tässä yhteydessä lausua sovittelumenetelystä.

Vantaan käräjäoikeus ei yksityiskohtaisesti lausu tuomioistuinlinjojen yhdistämisen tarpeista ja niihin liittyvistä yksityiskohdista. Käräjäoikeus kannattaa sitä, että selvitys eri tuomioistuinlinjojen yhdistämistarpeista tehdään. Taloudellisten resurssien vähenemisen johdosta tämä on välttämätöntä.

Uudistamisohjelman lähtökohta ja tavoitteet

Neuvottelukunnan uudistamisohjelman lähtökohdissa ovat keskeisessä osassa taloudelliset leikkaukset, jotka kohdistuvat myös oikeuslaitokseen. Taloudelliset resurssit ovat tietenkin realiteetteja, jotka on otettava huomioon myös oikeuslaitoksessa. Vantaan käräjäoikeuden käsityksen mukaan oikeuslaitoksen säästötavoitteet ovat kuitenkin liian keskeisessä osassa uudistamisohjelmaehdotuksia. Perus- ja ihmisoikeuksien edellyttämä oikeusturva on neuvottelukunnan mukaan tuotettava nykyistä vähemmillä kustannuksilla eli oikeudenhoidon tehokkuutta on parannettava. Neuvottelukunta ei ole kuitenkaan määritellyt perus- ja ihmisoikeuksien edellyttämän oikeusturvan reunaehtoja. Ne tulisi määritellä ennen kuin merkittäviä rakenteellisia ratkaisuja tehdään.

Oikeusturvan reunaehdot eri puolilla maata ovat erilaisia. Pääkaupunkiseudulla eivät etäisyydet aiheuta ongelmia oikeusturvan toteutumisessa. Pääkaupunkiseudulla on toimiva joukkoliikenne. Täällä on myös kattava asianajaja- ja oikeusapuverkko. Oikeusturvan saavutettavuus on pääkaupunkiseudulla sen vuoksi helpompaa kuin monessa muussa osassa maata. Tämä ongelma tulee esiin erityisesti käräjäoikeuksien toiminnassa. Käräjäoikeudet ovat yleisten tuomioistuinten perusyksiköjä. Niissä käsitellään suuri määrä asioita. Käsitellyistä asioista myös suuri osa jää lainvoimaiseksi. Näistä lähtökohdista on oikeusturvan saavutettavuus erityisesti käräjäoikeuksissa perusteltava avoimesti ja läpinäkyvästi. Kasvukeskusten ulkopuolellakin asuu paljon ihmisiä, jotka tarvitsevat käräjäoikeuksien palveluja. Kuinka pitkä etäisyys voi olla lähimpään käräjäoikeuteen? Millä tavalla matkustus kasvukeskuksessa olevaan käräjäoikeuteen ja sen istuntoon järjestyy? Maaseutumaisten kuntien joukkoliikenne on vähäinen. Taksiliikenne on kuihtumassa monin paikoin. Videokuulemi-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 194 01301 Vantaa	Kielotie 21 01300 Vantaa	029 56 45200	029 56 45339	vantaa.ko@om.fi

sia varten ei ole paikkoja eikä videoyhteyksiä. Asianajopalveluja ei ole saatavissa kuin kasvukeskuksissa. Onko hyväksyttävää, että asianosaisille aiheutuu joskus jopa ylitsepääsemättömiä kustannuksia etäisyyksien vuoksi? Tämä asettaa ihmisiä eriarvoiseen asemaan.

Suuremmissa käräjäoikeuksissa ja pääkaupunkiseudulla on toisenlaisia ongelmia. Vantaalla esimerkiksi puhutaan yli sataa eri kieltä äidinkielenä. Tämä monikansallisuus asettaa haasteita käräjäoikeustoiminnalle. Perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen edellyttää toimivaa ja ammattitaitoista tulkkausta. Tämä on vain yksi esimerkki suurempien käräjäoikeuksien ongelmista.

Horisontaalisista ehdotuksista

Käräjäoikeudella ei ole huomauttamista horisontaalisista ehdotuksista. Ne ovat kaikki kannatettavia tavoitteita.

Tuomioistuinviraston perustaminen

Tuomioistuinviraston perustaminen on välttämätöntä. Oikeusvaltion keskeisiin perusteisiin kuuluu tuomioistuinten riippumattomuus. Neuvottelukunnan ehdotuksessa on lueteltu ne keskeiset seikat, jotka puoltavat tuomioistuinviraston perustamista. Näistä keskeisimmät ovat tuomioistuintoiminnan strateginen suunnittelu ja kehittäminen, tuomioistuinten henkilöstön koulutuksesta vastaaminen, toimitilajärjestelyt sekä henkilöstö- ja muiden voimavarojen oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohdentaminen. Myös tietotekniikan hyödyntämismahdollisuuksien kehittäminen tulevaisuuden sähköisessä toimintaympäristössä on erittäin tärkeä tehtävä, joka kuuluisi tuomioistuinviraston tehtäviin.

Neuvottelukunnan ehdotuksessa todetaan viraston lisäävän kustannuksia, mikä varmasti pitää paikkansa. Tuomioistuinviraston perustamisen hyödyt ovat kuitenkin niin merkittävät, että lisäkustannukset ovat välttämättömiä. Kustannushyöty voidaan saavuttaa tulevaisuudessa.

Neuvottelukunta on ehdottanut tuomioistuinviraston perustamista pitkän aikavälin tavoitteena. Vantaan käräjäoikeuden kanta on, että viraston perustaminen tulee olla keskipitkän aikavälin tavoite eli jo vuosien 2015-2019 aikana.

Käräjäoikeuksien rakenneuudistus

Käräjäoikeuksien viimeisin suuri rakenneuudistus toteutettiin vuoden 2010 alussa. Käräjäoikeuksien määrä väheni 27:ään. Neuvottelukunta ehdottaa käräjäoikeuksien määrän vähentämistä noin puoleen nykyisestä. Ehdotuksesta saa sen käsityksen, että ainoa peruste tälle määrälle on saada tuomiopiirit vastaamaan poliisin ja syyttäjien toimialueita. Tällainen peruste viittaa siihen, että muiden sidosryhmien toimialueratkaisut määräisivät myös riippumattomien käräjäoikeuksien tuomiopiirit. Vantaan käräjäoikeus ei pidä tätä perustetta asiallisena.

Vuoden 2010 uudistuksen vaikutuksia ei ole selvitetty. Myöskään toimikunnan ehdotukses-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 194 01301 Vantaa	Kielotie 21 01300 Vantaa	029 56 45200	029 56 45339	vantaa.ko@om.fi

sa ei ole selostettu vaikutuksista kuin yleispiirteisesti. Tämä johtuu Vantaan käräjäoikeuden käsityksen mukaan siitä, että tietoa vuoden 2010 käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen vaikutuksista ei ole vielä käytettävissä. Ennen kuin ratkaisuja käräjäoikeuksien seuraavasta mahdollisesta rakenneuudistuksesta tehdään, on vuoden 2010 rakenneuudistuksesta saatava tutkittua tietoa. Ovatko vaikutukset olleet sellaisia, joita rakenneuudistusta suunniteltaessa tavoiteltiin? Miten oikeusvaltion keskeisiin periaatteisiin kuuluva oikeuspalvelujen saatavuus on toteutunut? Rakenneuudistuksen vaikutuksia on pystyttävä tarkastelemaan koko Suomen näkökulmasta. Oikeudenmukainen oikeudenkäynti tulee turvata kaikille.

Tekninen kehitys ja sen mahdollistamat prosessien kehitykset vaikuttavat Vantaan käräjäoikeuden käsityksen mukaan siihen, mikä määrä ja minkä kokoisia käräjäoikeuksia Suomessa tarvitaan. Mahdollinen seuraava rakenneuudistus tulee kuitenkin pohjautua selkeisiin tosiasioihin.

Vantaan käräjäoikeuden mielestä ehdotuksessa ei ole esitetty sellaisia perusteita, että vuoden 2010 rakenneuudistuksen jälkeen olisi tarvetta merkittävästi vähentää käräjäoikeuksien lukumäärää.

Summaaristen asioiden käsittely

Summaaristen asioiden käsittely ei voi jatkua nykyisellä tavalla. Neuvottelukunta on luettelut ehdotuksessa useita seikkoja, jotka puoltavat nykyisen menettelyn uudistamista ja kehittämistä. Vantaan käräjäoikeuden mielestä neuvottelukunnan esiin nostamat seikat ovat merkityksellisiä summaaristen asioiden käsittelyn kehittämisessä.

Neuvottelukunnan esityksessä yksi vaihtoehto on se, että summaariset asiat keskitetään enintään kolmeen käräjäoikeuteen. Keskittämällä ei välttämättä saavutettaisi merkittäviä hyötyjä nykyiseen järjestelmään verrattuna. Mitkä ovat sellaiset oikeusturvanäkökohdat, että keskittäminen turvaisi ne nykyistä paremmin? Keskittämisessä helppo ratkaisu olisi se, että nykyinen järjestelmä sellaisenaan siirrettäisiin niihin enintään kolmeen käräjäoikeuteen, jotka summaarisia asioita käsittelevät. Summaaristen asioiden käsittely ei ole varsinaista lainkäyttötoimintaa. Vantaan käräjäoikeuteen saapui 20.300 summaarista asiaa vuonna 2012. Tällaisessa asiamäärässä on erilaisten oikeusturvanäkökohtien esille tuleminen äärimmäisen vaikeaa. Tuomareiden valvonnalla nykyisessä järjestelmässä ei tosiasiallisesti ole suurta merkitystä. Tiedoksiantotoiminnan järjestäminen nykyisillä resursseilla on erittäin vaativaa. Puhelintiedoksiannon käyttö on tuonut yhden uuden joustavan tiedoksiantotavan mukaan erityisesti summaarisiin asioihin. Tiedoksiantojen määrää ei puhelintiedoksiantokaan vähennä. Summaariset asiat on joka tapauksessa annettava tiedoksi. Vantaa käräjäoikeuden kanta on, että summaaristen asioiden keskittäminen enintään kolmeen käräjäoikeuteen ei olisi toimiva ratkaisu.

Summaaristen asioiden käsittelyn kehittämiseen tulee suhtautua joustavasti ja luovasti. Asioiden siirtäminen ulosottoviranomaisille on mahdollinen ratkaisu. Tähänkin ratkaisuun sisältyy ongelmia, jotka on selvitettävä. Ratkaisuvaihtoehto ei voi olla nykyisenlainen yksipuoliseen tuomioon päättyvä ratkaisu. Onko mahdollista kehittää ulosottoviranomaisen eräänlainen maksamismääräysmenettely? Miten tiedoksiantotoiminta järjestettäisiin tällai-

sessä menettelyssä? Miten ulosottoperusteen määrittäminen ja täytäntöönpano säilytetään erillään, mikä on välttämätöntä? Voisiko yksityistä perintämenettelyä kehittää sillä tavalla, että se selkeyttäisi asioiden siirtämistä ulosottoviranomaisille? Olisiko valvonnanalaisilla luottolaitoksilla mahdollisuus siirtää asioita suoraan ulosottoon?

Mahdollinen siirto ulosottoviranomaisille nostaa esiin monia kysymyksiä, jotka on selvitettävä ennen ratkaisun tekemistä. Siirto ulosottoviranomaisille tuottaisi todennäköisesti merkittäviä kustannussäästöjä, joita neuvottelukunnankin ehdotuksessa on nostettu esiin. Vantaan käräjäoikeus kannattaa sitä, että summaaristen asioiden siirron mahdollisuus ja siirron edellyttämät muutokset menettelytavoissa ja tiedoksiantotoiminnassa selvitetään ennen ratkaisun tekemistä. Summaaristen asioiden siirtäminen ulosottoviranomaisille voisi olla mahdollista sillä edellytyksellä, että kehitettävällä menettelyllä voidaan tosiasiallisesti vähentää nykyistä kaksinkertaista työtä ja että asianosaisten oikeusturvanäkökohdat turvataan.

Lautamiesten lukumäärä ja lautamiesjärjestelmä

Neuvottelukunta esittää lautamiesten lukumäärän vähentämistä ehdotuksessa yksilöidyllä tavalla. Vantaan käräjäoikeus kannattaa lautamiesten lukumäärän vähentämistä. Lautamieskokoonpanon peruskokoonpano on nykyisin 1+3. Maallikkoedustusta puoltavat näkökohdat toteutuvat myös pienemällä lautamiesmäärällä. Vantaan käräjäoikeudessa käsitellään myös maa-oikeusasioita, joissa lautamiesten lukumäärä on kaksi. Maa-oikeuksien lautamiesmäärä on ollut riittävä. Perusteita pitää lautamiesten määrä suurempana rikosasioiden käsittelyssä ei käräjäoikeuden käsityksen mukaan ole. Lautamiesten lukumäärän vähentäminen helpottaisi myös lautamieskokoonpanon saamista asioihin, joissa istunnot kestävät pidemmän ajanjakson.

Oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 6 §:ssä luetellaan ne rikokset, jotka voidaan käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa, vaikka rangaistusmaksimi on enemmän kuin kaksi vuotta vankeutta. Luettelo ei ole riittävän kattava. Luetteloon tulisi lisätä ainakin rekisterimerkintärikos, ammattimainen kätkemisrikos, väärä ilmianto ja ryöstö. Esimerkiksi ryöstötapaukset ovat pääosin sellaisia, että ne voidaan käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa. Tyypillinen ryöstö on johonkin yksittäiseen liikkeeseen tehty ryöstö, jossa väkivallan uhalla on viety vähäinen määrä rahaa. Tällainen teko on käsiteltävissä myös yhden tuomarin kokoonpanossa kuten muutkin oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 6 §:ssä luetellut rikokset. Vantaan käräjäoikeus esittää myös, että yhden tuomarin käsiteltäviin rikoksiin lisätään muitakin rikoksia, joiden rangaistusmaksimi on yli kaksi vuotta. Talousrikoksista ovat törkeät tekumuodot ovat tyypillisimmillään törkeä velallisen epärehellisyys, törkeä velallisen petos tai törkeä kirjanpitorikos. Teot ovat sellaisia, joissa lautamiesten osallistumisesta kokoonpanoon ei juurikaan ole saatavissa tosiasiallista hyötyä.

Vantaan käräjäoikeus esittää, että yhden tuomarin kokoonpanossa käsiteltäviin rikoksiin lisätään ainakin edellä kerrotut rikokset. Luettelo tulee muutoinkin päivittää vastaamaan todellisia tarpeita.

Neuvottelukunta esittää, että pitkän aikavälin tavoitteena tulee olla lautamiesjärjestelmästä luopumista. Vantaan käräjäoikeuden käräjätuomarit kannattavat pääosin tätä tavoitetta. Ne

seikat, jotka ovat aikanaan ja tähän saakka puoltaneet lautamiesjärjestelmää, eivät ole nykyisin enää merkityksellisiä. Esimerkiksi paikallistuntemuksella ei ole maa-oikeusasioita lukuun ottamatta merkitystä. Lautamiesten nimittämismenettelyyn liittyy puutteita. Tosiasiallisesti poliittiset puolueet jakavat lautamiespaikat puolueiden kunnallisvaalikannatuksen suhteessa. Uusien lautamiesten toiminnassa ilmenee koko ajan seikkoja, jotka osoittavat heidän sisäistäneen lautamiehen toiminnan itsenäisenä maallikkotuomarina heikosti. Kokeneiden lautamiesten jäädessä pois, tämä ei ole enää vähäinen ongelma. Lautamiehet osallistuvat tällä hetkellä istuntoihin, joiden kesto on usein pitkä. Istunnot saattavat kestää useita viikkoja. Nykyinen työelämä ei näytä suosivan työssä käyvän lautamiehen pitkiä poissaoloja. Tämä aiheuttaa vaikeuksia kokoonpanojen saamisessa.

Vantaan käräjäoikeus kannattaa sitä, että selvitetään, onko perusteita luopua lautamiesjärjestelmästä pidemmällä aikavälillä.

Rikosprosessia koskevat esitykset

Neuvottelukunnan ehdotuksessa on useita rikosprosessia koskevia ehdotuksia. Vantaan käräjäoikeus lausuu niistä seuraavasti eri alaotsikkojen kohdalla.

1. Rikosprosessin keventäminen

Neuvottelukunta on esittänyt kirjallisen rikosprosessin mahdollista käyttöalan laajentamista. Vantaan käräjäoikeudessa on kirjallista prosessia pyritty käyttämään alusta alkaen tehokkaasti. Vuonna 2012 rikosasioista ratkaistiin 32 %:a kirjallisessa menettelyssä. Sitä käytetään mahdollisimman laajasti rikosasioissa, joissa ei ole näytöllisiä ongelmia. Näytöllisesti epäselviä asioitahan ei kirjallisessa menettelyssä voi ratkaista. Vantaan käräjäoikeus ei näe olevan oikeusturvaa vaarantamatta mahdollista keventää rikosprosessia laajentamalla kirjallista menettelyä. Laajentamismahdollisuus on joka tapauksessa vähäinen.

Ehdotuksessa esitetään lainsäädäntöä muutettavaksi siten, että syyttäjän tulee haastehakemuksessa ilmoittaa tarkemmin rangaistus- ja muut vaatimukset perusteineen. Vantaan käräjäoikeuden käsityksen mukaan tämä ei vaadi lainsäädäntömuutosta. Jo tällä hetkellä syyttäjät pääosin esittävät yksilöidyt rangaistusvaatimukset perusteineen. Mikäli osalla syyttäjistä tämä asia on epäselvä, on epäselvyys poistettavissa syyttäjien koulutuksessa. Lainmuutos on tarpeeton.

Neuvottelukunta esittää esitutkintaviranomaisen roolin laajentamista ja syyttäjän roolin poistamista haastehakemuksen laadinnassa ja haastamisessa. Vantaan käräjäoikeus vastustaa tätä ehdotusta. Menettely johtaisi eri rikosasioiden käsittelyketjun osapuolien roolien hämärtymiseen. Ehdotus on periaatteelliselta kannalta ongelmallinen. Käräjäoikeuden kannalta ehdotetulla menettelyllä ei ole myöskään väitettyjä säästövaikutuksia. Haastehakemuksen laatimiseen tarvitaan oikeudellista koulutusta. Haastehakemuksen laatimisen siirtäminen esitutkintaviranomaiselle voisi aiheuttaa käräjäoikeudelle lisää työtä, kun täydentämismenettelyä jouduttaisiin käyttämään nykyistä useammin. Vantaan käräjäoikeus kannattaa sitä, että asia ratkaistaan toisella mietinnössä ehdotetulla tavalla. Osa vähäisemmistä rikosjutuista (rattijuopumukset, liikennejutut, lääkerikokset , lievät huumausainerikokset)

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 194 01301 Vantaa	Kielotie 21 01300 Vantaa	029 56 45200	029 56 45339	vantaa.ko@om.fi

voitaisiin ratkaista lisäämällä ensiasteen päätösvaltaa esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle. Käräjäoikeus voisi olla ainoastaan muutoksenhakuaste.

Käräjäoikeus kannattaa laajemminkin sen selvittämistä, mitkä asiat kuuluvat luontevasti tuomioistuimiin. Esimerkiksi lääkerikoksissa voitaisiin siirtyä portaattaiseen järjestelmään. Ensi kertaa internetistä laittomasti lääkkeitä tilannut henkilö saisi esimerkiksi huomautuksen ja menettäisi tilaamansa lääkkeet. Tämän jälkeen toisella kerralla voisi olla esitutkintaviranomaisen tai syyttäjän ratkaisu. Vasta vakavimmassa ja toistuvissa tapauksissa siirryttäisi tuomioistuinprosessiin.

2. Tiedoksiantotoiminnan kehittäminen

Tiedoksiantotoiminnan kehittäminen ja tehostaminen on ehdottoman tärkeä asia. Esimerkiksi pääkaupunkiseudun käräjäoikeuksien tiedoksiantoresurssit ovat epätasaisesti jakaantuneet. Resurssit voisivat olla riittävät, kun järjestelmää koordinoitaisiin laajemmalla alueella. Tiedoksiantotoiminnassa esimerkiksi muuttaminen toiseen kuntaan pääkaupunkiseudulla johtaa nykyisessä järjestelmässä resurssien hukkaamiseen.

3. Asianomistajan vaatimusten ajaminen

Vantaan käräjäoikeus kannattaa rikosprosessin yhteydessä sääntelyn kehittämistä siten, että asianomistajien vaatimuksia voisi ajaa esimerkiksi yhteinen selvittäjä jutuissa, jossa on huomattava määrä asianomistajia ja näillä samankaltaiset korvausvaatimukset. Vantaan käräjäoikeuden käräjätuomari on tehnyt tämän asian lainsäädännön kehittämisestä muistion 10.11. 2011. Käräjäoikeus on lähettänyt asian johdosta kyseisen muistion ja kirjeen 31.10.2011 oikeusministeriölle. Asia liittyy Vantaan käräjäoikeudessa vireillä olevaa WinCapita jutun asianomistajien korvausvaatimusten käsittelyyn. Kyseisessä jutussa asianomistajat pyysivät syyttäjiä ajamaan heidän korvausvaatimuksiaan, mihin syyttäjät eivät suostuneet. Korvausvaatimusten selvittäminen jäi Vantaan käräjäoikeudelle. Tämän seurauksena käräjäoikeudessa on vireillä nyt noin 1300 laajaa riita-asiaa, joiden käsittely on alkamassa. Erillinen prosessi on huomattavasti kalliimpi. Määrätyn selvittäjän tehtävänä asia olisi voitu käsitellä luontevammin rikosasian yhteydessä. Mahdollinen vaihtoehto tällaisissa asioissa on tietenkin se, että syyttäjät velvoitettaisiin ajamaan asianomistajien korvausvaatimukset WinCapitan kaltaisissa jutuissa. Kun tämä ei kuitenkaan onnistunut WinCapitassa, ainoa toimiva vaihtoehto näyttää olevan selvittäjän määrääminen.

4. Nopeutettu käsittely rikosasioissa

Neuvottelukunta ehdottaa ns. yhden kosketuksen toimintamallia rikosasioissa. Käräjäoikeus kannattaa toimintamallia. Epäilemme kuitenkin toimintamallin toteutumista käytännössä. Kirjallisen menettelyn käyttöönoton yhteydessä mallia yritettiin saada toimintaan. Muun muassa silloinen valtakunnansyyttäjä Matti Kuusimäki käytti puheenvuoron toimintamallin puolesta. Malli on kuitenkin vain vähäisessä määrin käytössä. Käräjäoikeuden käsityksen mukaan esitutkintaviranomaisilla ja syyttäjillä ei ole ollut valmiuksia toimintamallin laajempaan käyttöön ottamiseen. Erityisesti ulkomaalaisten ja muiden vaikeasti tavoitettavien vastaajien kohdalla toimintamalli on usein ainoa, jolla asia saataisiin käräjäoikeuskäsitte-

lyyn. Käytännön järjestelyissä tulisi tietenkin taata se, ettei vastaajan oikeusturva vaarannu (tulkkaus, oikeusapu). Mikäli tätä toimintamallia ei oteta laajemmin käyttöön, ei vaikeasti tavoitettavien vastaajien asioita saada käsiteltyä.

Yksi käsittelyä nopeuttava toimintamalli olisi myös se, että selkeät ja tosiseikastoltaan vähäiset asiat pantaisiin käräjäoikeuksissa vireille ns. syyttäjistä vapaina juttuina. Tämä mahdollistaisi sen, että käräjäoikeus voisi tällaisissa asioissa organisoida jutun käsittelyn nykyistä tehokkaammin. Vantaan käräjäoikeudessa on esimerkiksi kirjallisen menettelyn rikosjutut organisoitu siten, että viikoittain yksi tuomari vastaa kaikista kirjallisen menettelyn rikosjutuista. Nämä jutut ovat ns. tuomareista vapaita juttuja. Tällaisilla toimintamalleilla saataisiin nopeutettua tavanomaisten juttujen käsittelyä. Toimintamalli antaisi syyttäjille ja käräjätuomareille mahdollisuuden keskittyä enemmän vaativimpiin rikosjuttuihin. Tämä toimintamalli voitaisiin ottaa käyttöön muiden tässäkin lausunnossa esillä olleiden kevennettyjen menettelyjen ohella.

5. Sähköinen toiminnanohjaus- ja dokumenttihakinta (AIPA)

AIPA on tulevaisuuden toimintatapojen kehittämisessä erittäin keskeisessä asemassa. Neuvottelukunta on ehdotuksessaan listannut AIPAn mahdollisuudet kehittää toimintatapoja. Koko tuomioistuinlaitoksen kannalta on keskeistä se, että toimintatapoja aletaan kehittää ajoissa ja ennakoivasti.

6. Tuomioiden suullinen perusteleminen

Neuvottelukunta ehdottaa ottamaan rajoitetusti käyttöön tuomioiden osalta suulliset perustelut, jotka laadittaisiin kirjallisesti vain silloin, kun asiasta on ilmoitettu tyytymättömyyttä tai asianosaiset sitä pyytävät. Ehdotus jakaa ainakin Vantaan käräjäoikeudessa käräjätuomareiden mielipiteet. Osa tuomareista vastustaa ehdottomasti. Osa taas kannattaa menettelyä. Neuvottelukunta on arvioinut ehdotuksen säästövaikutuksen vähäiseksi. Tämä pitää todennäköisesti paikkansa. Kun asia jäisi viime kädessä ehdotuksen mukaan asiaa käsittelevän tuomioistuimen harkintaan, johtaisi se erilaisiin lopputuloksiin eri asianosaisten tuomioissa riippuen siitä, mikä on asiaa käsittelevän tuomarin oma käsitys. Prosessi ei siten olisi kaikille asianosaisille yhdenmukaista eikä ennakoitavaa. Ehdotuksessa ei ole käsitelty tuomion perustelemisen funktioita. Tuomioiden avoin ja yhdenmukainen perustelu edistää lainkäytön julkisuutta ja demokraattista kontrollia. Neuvottelukunnan ehdotukseen kirjatun perusteella näyttää siltä, että ehdotusta ei ole pohdittu riittävästi. Näistä syistä johtuen Vantaan käräjäoikeus ei kannata tuomioiden suullisen perustelun käyttöön ottamista esitetyllä tavalla.

Uudistamisohjelmaehdotusta on käsitelty Vantaan käräjäoikeuden tuomarikokouksessa. Lisäksi ehdotuksen eri osa-alueista on keskusteltu johtoryhmässä.

Vantaalla 28.6.2013

Seppo Karvonen
laamanni

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 194 01301 Vantaa	Kielotie 21 01300 Vantaa	029 56 45200	029 56 45339	vantaa.ko@om.fi

Vantaan käräjäoikeus
Vanta tingsrätt

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 194 01301 Vantaa	Kielotie 21 01300 Vantaa	029 56 45200	029 56 45339	vantaa.ko@om.fi